

Javno komunalno preduzeće „KOMEMORATIVNI CENTAR“ d.o.o. Tuzla

Broj: 211 – 04 / 2018

Datum: 12.04.2018. godine

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2017. GODINU

Tuzla, april 2018. godine

SADRŽAJ

Opšti podaci o preduzeću	3
UVOD	4
1. Zaposlenici i kadrovska politika preduzeća	5
2. Finansijski pokazatelji poslovanja	7
2.1. Struktura ukupnih prihoda.....	7
2.2. Struktura ukupnih troškova Društva	8
2.3. Ukupan rezultat i racio analiza pokazatelja uspješnosti poslovanja.....	9
2.4. Bilans stanja	10
3. Potraživanja od kupaca i obaveze prema dobavljačima.....	11
4. Proizvodnja u organizovanim radionicama i stakleniku	12
4.1. Stolarska radionica	12
4.2. Krojačka radionica	13
4.3. Staklenik.....	14
5. Prodaja trgovačke robe i maloprodaja cvijeća	15
5.1. Prodaja trgovačke robe.....	15
5.2. Cvjećara – maloprodaja cvijeća	16
6. Posredovanje u naplati komunalija	17
7. Ciljevi poslovanja.....	18
7.1. Opšti Ciljevi poslovanja	18
7.2. Organizacijske aktivnosti	18
7.3. Investicijske aktivnosti.....	18
ZAKLJUČAK	19

Opšti podaci o preduzeću

Javno komunalno preduzeće „Pogrebne usluge“ u Tuzli osnovano je Odlukom Skupštine općine Tuzla, o organizaciji KRO „Kompred“ u javna preduzeća, broj: 01/1-017-5 od 22.12.1989. godine. Odlukom načelnika Tuzle, a na zahtjev ovog preduzeća, promijenjen je naziv preduzeća u JKP „KOMEMORATIVNI CENTAR“ d.o.o. TUZLA. Osnovna djelatnost preduzeća je: pogrebne i prateće usluge – šifra djelatnosti 96.03. Društvo se bavi i poslovima ekshumacija i reekshumacija, kao i proizvodnjom ukrasnog bilja i cvijeća u vlastitom stakleniku.

Organi upravljanja u Društvu su, u skladu s članom 5. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH:

1. *Skupština;*
2. *Nadzorni odbor;*
3. *Uprava (menadžment) Društva odnosno direktor Društva;*
4. *Odbor za reviziju;*

Prema sistematizaciji radnih mjesta JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla ima sljedeću organizacijsku strukturu:

1. *Direktor Društva;*
2. *Služba za pravne i opšte poslove;*
3. *Služba za računovodstvo, finansije i komercijalne poslove;*
4. *Služba za usluge i proizvodnju:*
  - 4.1. *Odjeljenje za usluge;*
  - 4.2. *Odjeljenje za proizvodnju;*

Saglasno odredbama člana 16. Zakona o poreznoj upravi FBiH, preduzeće je dobilo jedinstveni identifikacioni broj (ID): 4209335690002 od 08.06.2006. godine, pod kojim je registrovano u Poreznoj upravi FBiH – Kantonalni ured u Tuzli i u Registru poslovnih subjekata kod Federalnog zavoda za statistiku. Preduzeće je upisano i u registar carinskih obveznika od 08.09.2004. godine kod Carinske uprave, sa matičnim carinskim brojem: 4209335690002 ID broj za direktne poreze, kao i ID broj za indirektne poreze: 209335690002.

UVOD

U komunalnom sektoru su izraženi problemi naplate potraživanja, nedostatka zakonske regulative i generalne ekonomske situacije. Neophodno je imati u vidu da u djelatnosti pružanja pogrebnih i pratećih usluga postoji snažna konkurencija od strane privatnih pogrebnih preduzeća koja posluju na području Tuzle. Za razliku od ostalih javnih komunalnih preduzeća, jedino je JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla u ovakvoj poziciji, što pred menadžment, ali i ostale zaposlene u preduzeću, postavlja imperativ maksimalne efikasnosti u poslovanju.

Poštivanje svih zakonskih regulativa, pružanje usluga po cijenama definisanim od strane lokalne uprave, a najprije ispunjenje očekivanja građana Tuzle, predstavljaju osnovne principe poslovanja. Da bi se takvi principi ispoštovali, aktualni menadžment provodi politiku koja se temelji na radnoj disciplini zaposlenika, efikasnosti poslovanja kroz snižavanje troškova, i prilagođavanju potrebama i mogućnostima građana Tuzle.

Zbog vrste pogrebne djelatnosti koja je direktno zavisna od dinamike mortaliteta koja je relativno neizvjesna, ali i postojanja konkurencije, preduzeće je prinuđeno iznalaziti dodatne izvore prihoda. Za JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla, takvi izvori prihoda realizuju se većinom kroz proizvodnju i prodaju stakleničkog cvijeća i posredovanje u naplati komunalija.

Izvještaj o poslovanju JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla, treba da pruži informaciju o efikasnosti upravljanja preduzećem i njegovim organizacionim dijelovima, strukturi i primanjima zaposlenika, te uporednim pokazateljima u odnosu na prethodnu godinu. Sve informacije će se temeljiti na objektivnim informacijama iz izvještaja kao što su: Glavna knjiga, Bilans stanja i Bilans uspjeha, obavezni statistički obrasci i ostali.

Izvještaj o radu i poslovanju Društva za 2017. godinu urađen je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, Odlukom o komunalnim djelatnostima i predviđenom metodologijom. Namijenjen je za informisanje gradskog vijeća Tuzla i gradonačelnika kao zastupnika osnivača, Nadzornog odbora društva, Skupštine vlasnika udjela, te kao informacija širem auditoriju zainteresiranom za rad Društva.

1. Zaposleni i kadrovska politika preduzeća

Radno - tehnološki proces organizovan je neprekidno 24 sata u tri smjene zbog vrste djelatnosti u kojoj je neophodno interventno djelovati u bilo koje vrijeme. Iz tog razloga angažovani su zaposlenici u dežurnoj službi koji su obavezni pružati usluge po pozivu građana.

Raznovrsnost i obim poslovanja preduzeća, te imperativ efikasnog poslovanja u uslovima konkurencije, u ovoj komunalnoj djelatnosti nužno zahtijevaju zapošljavanje mladih osoba sa visokom stručnom spremom kao i konstantno educiranje i dodatno osposobljavanje postojećih zaposlenika. Na dan 31.12.2017. godine u Društvu je bilo zaposleno 55 radnika sa sljedećom strukturom stručne spreme:

Tabela 1. - Kvalifikaciona struktura zaposlenih

RB	Kvalifikaciona struktura zaposlenih	Broj zaposlenih na dan 31.12.2016.	Broj zaposlenih na dan 31.12.2017.
1	2	3	4
1.	VSS	7	7
2.	SSS	38	38
3.	OSTALI*	10	10
	UKUPNO:	55	55

*NAPOMENA:Kategorija OSTALI odnosi se na radnike sa nižom stručnom spremom od VSS i SSS

U odnosu na 2016. godinu, u izvještajnoj godini je ostao isti broj zaposlenih uz penzionisanje jednog radnika.

Prilikom isplate naknada zaposlenicima (plata, topli obrok, prijevoz, regres, otpremnine itd.) i ostvarivanja ostalih prava zaposlenika, strogo se vodi računa da budu ispunjena sva prava u skladu sa Zakonom o radu, Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom, čije se praćenje vrši redovno i preko Sindikalne organizacije.

Osim ispunjenja svih prava radnika, politika naknada zaposlenicima i u toku 2017. godine vršila se u skladu sa principima likvidnosti i uspješnosti poslovanja kao i stimulisanja u skladu sa procijenjenim individualnim zalaganjem radnika.

Tabela 2. prikazuje iznose ukupno isplaćenih neto plata u toku 2016. i 2017. godine, kao i njihove prosjeke po radniku.

Prikaz ukupnog broja radnika je na osnovu obrazaca koji se mjesečno dostavljaju u Federalni zavod za statistiku.

Tabela br. 2. - Isplaćene neto plate

Neto plate 2016. godine	Prosječan broj zaposlenih tokom 2016. godine	Prosječna neto plata za 2016. godinu	Neto plate 2017. godine	Prosječan broj zaposlenih tokom 2017. godine	Prosječna neto plata za 2017. godinu
1	2	3	4	5	6
437.309	55	663	459.994	55	697

Iz tabele br. 2 uočljivo je povećanje prosječne neto plate zaposlenih u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu.

2. Finansijski pokazatelji poslovanja

2.1. Struktura ukupnih prihoda

Najveće prihode od ukupnog poslovanja Komemorativnog centra čine prihodi od usluga, među kojima su najzastupljeniji prihodi od *pogrebnih usluga i od ekshumacija*.

Značajna dio u ukupnim prihodima ostvaruje se i pružanjem usluga poput *posredovanja u naplati komunalija i odvoza patološkog otpada*. Podaci su preuzeti iz Glavnih knjiga za 2016. i 2017. godinu.

Tabela 3. Struktura ukupnih prihoda Društva

STRUKTURA UKUPNIH PRIHODA DRUŠTVA						
RB	Naziv	2016. godina	2016. godina	2017. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	%	KM	%	%
1	2	3	4	5	6	7(5/ 3)
1	<i>Prihodi od prodaje robe i gotovih proizvoda</i>	203.328	14,11	206.004	13,49	1,32
2	<i>Prihodi od pogrebnih usluga i ekshumacija*</i>	651.222	45,18	724.248	47,44	11,21
3	<i>Prihodi od posredovanja</i>	425.317	29,51	451.148	29,55	6,07
4	<i>Prihodi od odvoza patološkog otpada</i>	53.901	3,74	54.908	3,60	1,87
5	<i>Prihodi ostalih usluga</i>	17.044	1,18	21.824	1,43	28,05
6	<i>Ostali prihodi**</i>	90.506	6,28	68.531	4,49	-24,28
	PRIHODI OBRAČUNSKOG PERIODA	1.441.318		1.526.663		5,92

*Napomena: Tokom 2017. godine Komemorativni centar Tuzla je organizovao 231 dženazu/sahranu, većinom u gradu Tuzla. Osim toga prihodi od pogrebnih usluga sadrže i usluge dženaza/sahrana ekshumiranih posmrtnih ostataka.

**Napomena: Kategorija Ostali prihodi je u 2017. godini značajno manja u poređenju sa 2016. godinom zbog toga što su u ovoj kategoriji u 2016. godini sadržani prihodi od prodaje transportnih sredstava, vanredni prihodi od otpisanih potraživanja kao i prihodi od kamata po osnovu sudskih sporova.

2.2. Struktura ukupnih troškova Društva

U ukupnim troškovima i rashodima Društva, koji su na približnom nivou u odnosu na 2016. godinu, i u toku 2017. godine očekivano su najznačajniji troškovi koji se odnose na plate i druga primanja.

Troškovi u 2017. godini su na približnom nivou u odnosu na troškove iz 2016. godine.

Tabela br. 4. - Struktura troškova i rashoda

STRUKTURA TROŠKOVA I RASHODA DRUŠTVA						
RB	Naziv	2016.	2016 .	2017.	2017.	Index
		godina	godina	godina	godina	(+/-)
		(u KM)	(u %)	(u KM)	(u %)	(u %)
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)
1	Materijalni troškovi	128.738	9,44	101.436	7,24	-21,21
2	Troškovi amortizacije	40.943	3,00	34.778	2,48	-15,06
3	Troškovi plata i drugih primanja	930.534	68,27	982.950	70,20	5,63
4	Troškovi proizvodnih usluga	88.590	6,50	97.033	6,93	9,53
5	Nematerijalni troškovi poslovanja	105.560	7,74	98.946	7,07	-6,27
6	Finansijski i ostali rashodi	68.719	5,04	85.164	6,08	23,93
	RASHODI OBRAČUNSKOG PERIODA	1.363.084		1.400.307		2,73

2.3. Ukupan rezultat i racio analiza pokazatelja uspješnosti poslovanja

Tabela 5. Ukupni rezultat u 2016. i 2017. godini

PRIHODI – RASHODI U 2016 i 2017. GODINI				
RB	Naziv	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	KM	%
1	2	3	4	5(4/ 3)
1	UKUPNI PRIHODI	1.441.318	1.526.663	5,92
2	UKUPNI RASHODI	1.363.084	1.400.307	2,73
3	PRIHODI – RASHODI	78.234	126.356	61,51

Ukupni rezultat poslovanja preduzeća u 2017. godini, odnosno dobit (gubitak) kao razlika između prihoda i rashoda povećan je u odnosu na 2016. godinu. To je rezultat povećanja prihoda i zadržavanja rashoda na približnom nivou.

Tabela 6. Pokazatelji uspješnosti poslovanja u 2016. i 2017.godini

RB	Naziv	2016. godina	2017. godina
1.	TEKUĆA LIKVIDNOST	195,82%	301,69%
2.	STEPEN ZADUŽENOSTI	44,64%	26,88%
3.	BRUTO PROFITNA MARŽA	5,43%	7,63%
4.	NETO – DOBIT (GUBITAK) PERIODA	70.435	103.768

- *Tekuća likvidnost* u 2017. godini iznosi je povećana u odnosu na 2016. godinu, što znači da je na svakih 100 KM kratkoročnih obaveza preduzeće imalo 301,69 KM tekućih sredstava.
- *Stepen zaduženosti* pokazatelj je udjela ukupnog duga u imovini Društva i iznosi 26,88 % u 2017. godini što je značajno poboljšanje u poređenju sa 2016. godinom.
- *Bruto profitna marža* u 2017. godini iznosi 7,63 % , odnosno na svakih 100 KM ukupnog prihoda preduzeće ostvari 7,63 KM bruto dobiti.

2.4. Bilans stanja

Skraćeni bilans stanja JKP „KOMEMORATIVNI CENTAR“ d.o.o. TUZLA na dan 31.12.2017.godine

RB	Pozicija	2016. godina		2017. godina		Index
		Iznos u KM	%	Iznos u KM	%	%
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)
1	Nematerijalna sredstva	25.324	2,87	44.010	5,49	73,79
2	Nekretnine postrojenja i oprema	128.215	14,53	108.964	13,60	-15,01
3	Zalihe	64.660	7,33	72.256	9,02	11,75
4	Gotovina i ekvivalenti gotovine	14.260	1,62	412.150	51,46	-
5	Kratkoročna potraživanja	647.856	73,41	161.943	20,22	-75,00
6	Aktivna vremenska razgraničenja	1.589	0,18	1.599	0,20	0,63
	UKUPNO AKTIVA	882.499		800.922		-9,24
1	Kapital	484.004	54,84	596.617	74,49	23,27
2	Dugoročne obaveze	21.668	2,46		0,00	-
3	Kratkoročne obaveze	372.263	42,18	201.493	25,16	-45,87
4	Pasivna vremenska razgraničenja	4.564	0,52	2.812	0,35	-38,39
	UKUPNO PASIVA	882.499		800.922		-9,24

Ukupna vrijednost aktive (pasive) na kraju 2017. godine iznosila je 808.689 KM, što je umanjeno u odnosu na 2017. godinu za 9,24 %.

Gotovina i ekvivalenti gotovine su na kraju godine iznosili 412.149 KM, što je predstavljalo značajno povećanje u odnosu na 2016. godinu.

Kapital je na kraju 2017. godine iznosio je 596.617 KM, što je povećanje u odnosu na 2016. godinu za 23,27 %.

U 2017. godini sve dugoročne obaveze su izmirene dok su kratkoročne obaveze umanjene za 45,87 % u odnosu na 2016. godinu.

3. Potraživanja od kupaca i obaveze prema dobavljačima

Na dan 31.12.2017. godine potraživanja od kupaca su 146.802 KM. Stopa naplate potraživanja od kupaca u 2017. godini iznosi 92,82 %. Najveća potraživanja su prema državnom tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

Iako Komemorativni centar najveći dio svojih prihoda ostvaruje poslovnim aktivnostima vezanim uz javne institucije, procesi obavljanja masovnih dženaza, ekshumacija i drugih aktivnosti nisu dugoročni plan u smislu poslovnih aktivnosti.

Neophodno je promijeniti strukturu prihoda u korist primarne djelatnosti obavljanja dženaza i sahrana u gradu (napomena da udio navedenog u ukupnom poslovanju nije zavisao od aktivnosti menadžmenta). Ključni faktor za realizaciju prethodno navedenog je aktiviranje **gradskog groblja**.

Tokom 2017. godine Komemorativni centar Tuzla je imao obaveze prema dobavljačima u iznosu od 110.916 sa stopom izmirenih obaveza od 93,72 %.

Kompletna struktura nabavki provodi se u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti javnih nabavki (Zakon o javnim nabavkama i odnosi podzakonski propisi). U sistemu nabavki tokom 2017. godine korišteni su: Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda, Direktni sporazum u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i podzakonskim propisima.

4. Proizvodnja u organizovanim radionicama i stakleniku

4.1. Stolarska radionica

U okviru ograničenja postojećih proizvodnih kapaciteta nastoji se ostvariti što efikasnija proizvodnja. Stolarska radionica ima cilj da u značajnoj mjeri rastereti troškove nabavke pogrebne opreme odnosno trgovačke robe.

U ovoj radionici se vrši proizvodnja slijedećih pogrebnih proizvoda: tabuti, bašluci, krstovi itd. Ovi proizvodi se koriste i u ukopima ekshumiranih posmrtnih ostataka, što dodatno potvrđuje opravdanost postojanja ovakve radionice.

Tabela 7. prikazuje odnos prihoda od prodaje proizvoda stolarske radionice i ukupnih direktnih troškova, odnosno troškova sirovina i materijala koji se koriste u proizvodnji navedenih proizvoda.

Tabela 7. Stolarska radionica – prihodi od prodaje i direktni troškovi

RB	Opis	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		(u KM)	(u KM)	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1	Prihodi	17.579	20.029	13,94
2	Troškovi	9.071	4.846	-46,58
	Razlika (1 – 2)	8.508	15.183	78,46

U izvještajnoj godini je u odnosu na prethodnu 2016. godinu ostvareno povećanje prihoda od 13,94 % uz istovremeno smanjenje troškova za 46 % što je rezultat zaliha akumuliranih tokom prethodne godine. Ostvarena je dobit u iznosu od 15.183 KM.

4.2. Krojačka radionica

Krojačka radionica je organizovana za proizvodnju sljedeće pogrebne opreme: pokrov za sahrane/dženaze, dekoracija i ćibutija. Kao i stolarska radionica, ova radionica predstavlja povoljniju opciju u poređenju sa nabavljanjem pogrebne opreme. Također, i ovi proizvodi se koriste prilikom pružanja pogrebnih usluga ekshumiranih tijela.

U tabeli 8. su prikazani ukupni prihodi od prodaje gotovih proizvoda iz krojačke radionice i ukupni direktni troškovi nabavke sirovina i materijala koji se koriste u proizvodnju ovih proizvoda.

Tabela 8. Krojačka radionica – ukupni prihodi i ukupni troškovi

RB	Naziv	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	KM	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1	Prihodi	15.539	6.011	-61,32
2	Troškovi	1.726	386	-77,64
	Razlika (1 – 2):	13.813	5.625	-59,28

Krojačka radionica je u 2017. godini ostvarila dobit u iznosu od 5.625 KM, Ostvareno je značajno umanjeње prihoda i troškova što je rezultat pronalaska dobavljača za robu koja se prodaje kao alternativa proizvodima krojačke radionice.

4.3. Staklenik

Staklenik je kao proizvodna jedinica počeo sa radom 2006. godine. Navedenu proizvodnu jedinicu koja se bavi uzgojem i prodajom cvijeća, pokrenuo je aktuelni menadžment. Proizvedeno cvijeće iz staklenika se, zahvaljujući saradnji sa Službom za komunalne poslove Grada Tuzla, plasira za sadnju u parkove i ostale zelene površine.

Proizvodnjom stakleničkog cvijeća nastoji se, između ostalog, ostvariti efikasnost, ne samo proizvodnje cvijeća, nego i prodaje koja se ostvaruje kroz maloprodaju cvijeća kao sastavnog dijela cjelokupne ponude u pogrebnim i pratećim djelatnostima.

Tabela 9. prikazuje odnose ukupnih prihoda od prodaje cvijeća proizvedenog u stakleniku i ukupnih direktnih troškova sirovina i materijala koji se koriste prilikom proizvodnje, odnosno uzgoja ovog cvijeća.

Tabela 9. Staklenik – ukupni prihodi i ukupni troškovi

RB	Naziv	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	KM	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1	Prihodi	14.505	4.178	-71,20
2	Troškovi	5.762	1.685	-70,76
	Razlika (1 – 2):	8.743	2.493	-71,49

Tokom 2017. godine staklenik kao proizvodna jedinica poslovao je sa dobiti od 2.493 KM, a smanjenje dobiti je srazmjerno smanjenju prihoda i troškova u odnosu na 2016. godinu.

5. Prodaja trgovačke robe i maloprodaja cvijeća

5.1. Prodaja trgovačke robe

Prilikom pružanja pogrebnih usluga jedan od osnovnih segmenata predstavlja ponuda pogrebne opreme, a to su: sanduci, krstovi, križevi, tabuti, bašluci, jamtahte, dekoracije, pokrovi itd. Ranije je navedeno kako se organizovanjem proizvodnje u krojačkoj i stolarskoj radionici nastoje umanjiti troškovi nabavke pogrebne opreme.

Međutim zbog ograničenja koja se odnose prije svega na nemogućnost i neisplativost proizvodnje sanduka, i dalje se najveći dio prodajnog asortimana (uglavnom sanduka) nabavlja od ponuđača koji se odabiru u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U Tabeli br. 10 su prikazani prihodi od prodaje trgovačke robe i troškovi nabavke robe.

Tabela 10. Trgovačka roba - prihodi i troškovi

RB	Naziv	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	KM	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1	Ukupan prihod	132.083	148.275	12,26
2	Ukupni troškovi	50.174	57.978	15,55
	Razlika (1 – 2):	81.909	90.297	10,24

Prodajom trgovačke robe ostvarena je dobit u iznosu od 90.297 KM što predstavlja povećanje od 10,24 % u odnosu na prethodnu 2016. godinu. Srazmjerno su povećani prihodi i troškovi.

5.2. Cvjećara – maloprodaja cvijeća

Cvjećara – maloprodaja cvijeća je posebna poslovna jedinica u okviru službe za usluge koja je kao takva počela sa radom tokom 2008. godine. Primarna uloga cvjećare je pružanje usluga građanima koji imaju potrebu za kupovinom cvijeća, vijenaca, suza i ostalih aranžmana za sahrane ili dženaze, nezavisno od toga da li iste organizuje JKP «Komemorativni centar» d.o.o. Tuzla ili neko drugo ovlašteno Društvo za pružanje pogrebnih usluga.

Cvijeće koje se prodaje u ovoj jedinici, dijelom je iz vlastite proizvodnje, a dijelom je u pitanju cvijeće od dobavljača.

Tabela 11. prikazuje prihode od prodaje cvijeća u maloprodaji kao i ukupne troškove.

Tabela 11. Cvjećara – ukupni prihodi i ukupni troškovi

RB	Naziv	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	KM	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1	Prihodi	44.609	27.541	-38,26
2	Troškovi	34.038	18.368	-46,04
	Razlika (1 – 2):	10.571	9.173	-13,22

U 2017. godini je cvjećara je ostvarila dobit u iznosu od 9.173 KM što je smanjenje u odnosu na 2016. godini što je praćeno smanjenjem prihoda i troškova.

6. Posredovanje u naplati komunalija

Kako tokom 2016. godine, tako i u 2017. godini posredničke usluge u naplati komunalija su bile značajan izvor dodatnih prihoda za preduzeće.

Podaci prikazani u tabeli 12. dobiveni su na osnovu internih statističkih evidencija koje se formiraju obradom računovodstvenih podataka.

Tabela 12. Prihodi i troškovi prilikom pružanja usluga naplate komunalija

RB	Naziv	2016. godina	2017. godina	Index (+/-)
		KM	KM	%
1	2	3	4	5(4/3)
1	Prihodi od posredovanja u naplati komunalija	425.317	451.148	6,07

Prihodi u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu, povećani su za 6,07 % što je direktno vezano sa povećanjem liste komitenata, poboljšanjem usluga i upoznavanjem građana sa lokacijama za naplatu komunalija.

7. Ciljevi poslovanja

7.1. Opšti Ciljevi poslovanja

- Pružanje kvalitetnih usluga građanima u skladu sa Odlukom o komunalnim djelatnostima i ostalim zakonskim i podzakonskim propisima;
- Proširenje postojećih kapaciteta i to posebno onih kapaciteta koji pokazuju izuzetnu rentabilnost;
- Intenzivirati kontakte sa gradskom upravom Tuzla kao većinskim vlasnikom u interesu doprinosa cjelokupnom projektu **gradskog groblja**;
- Voditi redovne analize troškova i stavljanje istih u funkciju ostvarenja dobiti;
- Voditi politiku zapošljavanja na stručnoj osnovi.

7.2. Organizacijske aktivnosti

- Permanentno raditi na jačanju kadrovske strukture Društva uz stalnu edukaciju zaposlenih;
- Restriktivnim mjerama u oblasti troškova osigurati uštedu novčanih sredstava, kako bi se osigurao zadovoljavajući stepen likvidnosti i solventnosti;
- Permanentno raditi na uspostavljanju korektnih poslovnih odnosa sa poslovnim partnerima;
- Nastaviti aktivnosti naplate komunalija, i uspostaviti kontakte sa novim potencijalnim zainteresovanim subjektima u vezi naplate komunalija;
- Osigurati stalnu motiviranost radnika kroz stimulacije;
- Diversifikacija poslovnih aktivnosti zbog specifičnosti djelatnosti Društva;
- Informatizacija radnih procesa u kojima za to postoji mogućnost i potreba.

7.3. Investicijske aktivnosti

- Obnavljanje voznog parka u cilju pružanja što kvalitetnijih usluga;
- Poduzeti odgovarajuće marketinške aktivnosti, s ciljem poboljšanja imidža i reprezentativnosti Društva, posebno na području Tuzle;
- Završetak renoviranja mrtvačnice.

ZAKLJUČAK

Sve poslovne jedinice JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla ostvarile su pozitivne rezultate u 2017.

Iznalaženjem dodatnih izvora prihoda od strane menadžmenta preduzeća kao i ukazivanjem povjerenja građana, koje je očigledno u povećanju prihoda od usluga koje preduzeće pruža građanima, ostvaren je visok nivo ukupnih prihoda.

U skladu sa principima efikasnog poslovanja menadžment nastavlja uspješno ostvarivati optimizaciju troškova poslovanja, pa su tako ukupni troškovi u 2017. godini zadržani na približnom nivou u odnosu na troškove iz 2016. godine.

Sve to je konačno rezultiralo povećanjem dobiti u 2017. godini. Također, racio analiza prikazuje pozitivne rezultate pokazatelja poslovanja, što dokazuje napore menadžmenta na konstantnom jačanju boniteta JKP „Komemorativnog centra“ d.o.o. Tuzla.

Rast prihoda u stolarskoj radionici, uz smanjenje troškova uzrokovan akumuliranjem zaliha, rezultirao je značajnim povećanjem dobiti u 2017. godini.

Krojačka radionica je imala smanjenje prihoda i troškova uz zadržavanje pozitivnog rezultata. Smanjenje prihoda krojačke radionice dijelom je rezultat i nabavljanja robe koja je supstitut proizvodima krojačke radionice.

Proizvodna jedinica staklenik je ostvarila razmjerno smanjenje troškova, prihoda i dobiti, uz zadržavanje pozitivnog rezultata.

Prodaja trgovačke robe, kao i prethodnih godina, nastavila je trend rasta, što je rezultiralo i rastom dobiti.

Maloprodaja (cvjećara) je u 2017. godini imala smanjenje prihoda, troškova i dobiti uz ostvarivanje pozitivnog rezultata

Prihodi koji se ostvaruju po osnovu pružanja usluga i dalje ostaju najznačajniji izvor prihoda Društva. Pri tome treba imati u vidu da će veliko učešće prihoda od usluga vezanih za ekshumacije koje je bilo zastupljeno u prethodnim godinama, očigledno nastaviti tendenciju smanjenja u ukupnim prihodima.

Pozitivni rezultati tokom 2017.godine su prije svega pokazatelj povjerenja građana u JKP Komemorativni centar d.o.o. Tuzla kao napora menadžmenta da, uz sva ranije navedena ograničenja, konstantno poboljšava usluge u svim segmentima.

Poslovanje Društva je i u 2017. godini bazirano na čvrstim i dobrim odnosima sa drugim javnim institucijama uključujući između ostalih i druga javna komunalna preduzeća u vlasništvu grada.

Kadrovska politika preduzeća se i dalje realizuje u skladu sa utvrđenim ciljevima koji se prije svega temelje na sigurnosti i redovitosti primanja naknada po osnovu plaća, toplog obroka i prevoza, isplate regresa, otpremnina itd.

Društvo je u 2017. godini izvršavalo zaključke gradskog vijeća Tuzle. Prema raspoloživim informacijama, u Tuzli je na raspolaganju ostao vrlo mali broj grobnih mjesta, zbog čega je moguće da u relativno kratkom roku neće biti raspoloživih grobnih mjesta.

Ovim putem ponovo napominjemo nužnost što hitnijeg ubrzavanja postupka otvaranja **gradskog groblja u Tuzli**.

Ciljevi poslovnih aktivnosti u 2017. godini bili su:

1. Povećavanje poslovnih prihoda u skladu sa planom poslovanja;
2. Upravljanje troškovima poslovanja i eliminacija svih nepotrebnih troškova;
3. Održavanje tekuće likvidnosti i rentabilnosti poslovanja;
4. Promjene u strukturi prihoda u korist same djelatnosti kojom se Društvo bavi;
5. Zadržavanje broja zaposlenih sa mogućnošću novog zapošljavanja, a u skladu sa potrebama Društva;
6. Investicije i ulaganja u skladu sa planom poslovanja, a što će omogućiti ostvarenje zadatih planskih veličina prihoda i rashoda;

Iz navedenog se može zaključiti da su ciljevi poslovanja tokom 2017. godine u velikoj mjeri ostvareni.

DIREKTOR DRUŠTVA:

Latifagić Faruk, dipl. krim.